

GAUTENG PROVINCE

EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE EKSAMEN

JUNIE 2022

GRAAD 9

**EKONOMIESE EN BESTUURSWETENSKAPPE
FINANSIËLE GELETTERDHEID**

(VRAESTEL 1)

TYD: 1 uur

PUNTE: 50

7 bladsye en 'n antwoordboek van 7 bladsye

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit Afdelings A en B en is gebaseer op die voorgeskrewe inhoudsraamwerk van die KABV Aangepaste Dokument en die HOJP. Hierdie vraestel bevat vrae oor die onderwerp, Finansiële Geletterdheid.

AFDELING A

VRAAG 1.1:	Meervoudigekeuse-vrae	(5)
VRAAG 1.2:	Voltooi die sinne	(5)
		[10]

AFDELING B

VRAAG 2:	Rekeningkundige Vergelyking	(11)
VRAAG 3:	Joernale	(11)
VRAAG 4:	Algemene Grootboek	(8)
VRAAG 5:	Proefbalans	(10)
		[40]

2. ALLE vrae is verpligtend.
3. Beantwoord AL die vrae in die ANTWOORDBOEK wat verskaf is.
4. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A

VRAAG 1

1.1 MEERVOUDIGEKEUSE-VRAE

Verskeie opsies is verskaf as moontlike antwoorde vir die volgende vrae. Kies die korrekte antwoord en skryf slegs die letter (A – D) langs die vraagnommer (1.1.1 – 1.1.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

1.1.1 'n ... neem toe aan die kredietkant en neem af aan die debietkant.

- A Bate
 - B Las
 - C Uitgawe
 - D Wins
- (1)

1.1.2 'n Persoon wat goedere aankoop van 'n onderneming en belowe om op 'n later stadium te betaal, word 'n ... genoem.

- A krediteur
 - B verkoopsman
 - C debiteur
 - D direkteur
- (1)

1.1.3 Geld wat ontvang word vir die verkope van handelsvoorraad, word aangeteken in die ...

- A Debiteurejoernaal.
 - B Kontantontvangstejoernaal.
 - C Krediteurejoernaal.
 - D Algemene Grootboek.
- (1)

1.1.4 Wanneer 'n transaksie meer as een rekening in die Algemene Grootboek affekteer, word dit ... genoem.

- A geldmark
 - B dubbelinskrywingsbeginsel
 - C hulpjoernaal
 - D rekeningkundige siklus
- (1)

1.1.5 Die verkoopsprys van handelsvoorraad is R5 200 en die winsopslag 25%. Bereken die kosprys.

- A 4 500
 - B 4 160
 - C 4 900
 - D 4 200
- (1)

[5]

1.2 VOLTOOI DIE SINNE

Gebruik die woorde in die woordbank hieronder om die volgende sinne te voltooi. Skryf slegs die antwoord langs die vraagnommer in die ANTWOORDBOEK neer bv. 1.2.6 bates.

debiet; EFO; Faktuur; kontantontvangste; gekrediteer; hulpjoernaal;
Algemene Grootboek; bank; kontantbetalings

- 1.2.1 Al die geld wat die besigheid ontvang, word in die _____ rekening gedeponeer.
- 1.2.2 Wanneer fondse elektronies van een rekening na 'n ander oorgeplaas word, word dit 'n _____ genoem.
- 1.2.3 'n _____ word uitgereik wanneer goedere en dienste op krediet verkoop word.
- 1.2.4 'n _____ balans in die bankrekening word ook 'n gunstige bankbalans in die Algemene Grootboek genoem.
- 1.2.5 Wanneer die eienaar vir sy persoonlike selfoon betaal uit die besigheid se bankrekening, word dit aangeteken in die _____ joernaal.

(5 x 1) [5]

TOTAAL AFDELING A: 10

AFDELING B**VRAAG 2: REKENINGKUNDIGE VERGELYKING**

Analiseer die volgende transaksies en dui die effek aan wat elkeen op die rekeningkundige vergelyking sal hê.

No.	Transaksie
bv.	Koop goedere van Mzimba Handelaars, R6 500 en doen 'n EFO na sy rekening.
2.1	Koop penne en koeverte, R3 000 van JP Handelaars en betaal per EFO.
2.2	Voorraad met 'n kosprys van R2 500 en 'n winsopslag van 25% is verkoop aan Mnr. Marais vir kontant.

[11]**VRAAG 3: JOERNALE**

Mnr. Bubble is die eienaar van Die Borrelwinkel, 'n plaaslike borrel- en seepwinkel. Hy moes die land verlaat vir 'n dringende familiesaak en het jou gevra om sy transaksies vir Februarie 2022 in die Hulpjoernale aan te teken.

Gebruik die transaksies hieronder om die volgende joernale vir Die Borrelwinkel vir Februarie 2022 voor te berei.

VEREIS:

- 3.1 Kontantontvangstejoernaal vir Februarie 2022 (5)
- 3.2 Kontantbetalingsjoernaal vir Februarie 2022 (3)
- 3.3 Debiteurejoernaal vir Februarie 2022 (3)

[11]

NOTA: Moenie die joernale afsluit aan die einde van die maand nie.

TRANSAKSIES

- 3 Die eienaar van Die Borrelwinkel verhoog sy kapitaalbydrae van R135 000 tot R200 000 via die besigheid se banktoepassing en ontvang kwitansie K001.
Hy het ook die tariewe en belasting aan die munisipaliteit betaal, R5 500. (EFO 01)
- 6 Goedere met 'n kosprys van R4 000 is verkoop aan Mnr. Z. Zulu. Faktuur 10 is uitgereik aan hom vir R5 000.
- 17 Ontvang 'n kennisgewing van die bank dat R2 000 ontvang is van Mnr. Z. Zulu ter gedeeltelike betaling van sy rekening.

VRAAG 4: ALGEMENE GROOTBOEK

Jy word voorsien van die volgende inligting vir Lekkertjie Verkopers vir Mei 2022.

VEREIS:

Gebruik die volgende joernaal inskrywings om die volgende rekeninge in die Algemene Grootboek te voltooi:

4.1 Bank (5)

4.2 Verkope (3)

NOTA:

Openingsaldo: Die bank reflekteer 'n gunstige balans van R12 000 op 1 Mei 2022.

Kontantontvangstejoernaal van Lekkertjie Verkopers vir Mei 2022

KOJ5

Dok no.	Dag	Besonderhede	Fol.	Ontleding van ontvangstes	Bank	Verkope	Koste van Verkope	Debiteure-kontrole	Diverse Rekeninge		
									Bedrag	Fol.	Besonderhede
	31	Balans	a/b		7 500	6 000	4 500	3 500			

Debiteurejoernaal van Lekkertjie Verkopers vir Mei 2022

DJ5

Dok no.	Dag	Debiteur	Fol.	Verkope	Koste van verkope
	1	Van der Merwe	D1	4 000	2 800

[8]

VRAAG 5: PROEFBALANS

Bestudeer die volgende saldo's en totale van die Algemene Grootboek van Die Hoed Verskaffer op 30 April 2022.

Skryfbehoeftes	12 000
Handelsvoorraad	30 000
Onttrekkings	8 000
Lone	15 000
Verkope	?
Kapitaal	60 000
Huurinkomste	5 000
Bank (Dt)	50 000
Telefoon	10 000
Toerusting	5 000
Koste van verkope	100 000
Krediteurekontrole	15 000

Die onderneming gebruik 'n winsopslag van 50% op kosprys.

VEREIS:

- 5.1 Klassifiseer die rekening volgens die Nominale- en Balansstaat Rekening afdelings en voltooi die Proefbalans in jou ANTWOORDBOEK.

[10]
TOTAAL AFDELING B: 40
TOTAAL: 50